

landinzicht

Hoe zou een duurzaam Nederlands landbouw- en voedselsysteem eruit kunnen zien? Urgenda ontwikkelde 'Landinzicht': een kwantitatief scenario voor de toekomst. Ook werken we samen met boeren aan concrete oplossingen in het Zeven-vinkjes-project.

In Landinzicht laten we zien dat als we gezonder gaan eten (minder bewerkte producten, meer groenten en fruit en met 1/3 dierlijke eiwitten en 2/3 plantaardige eiwitten), dat we alle benodigde voedingsstoffen voor ons en voor de dieren van Nederlandse bodem kunnen telen. Tegelijkertijd kunnen we onze maatschappelijke doelen behalen op gebied van water, natuur en klimaat.

Een transitie van het voedselsysteem kan de maatschappij miljarden euro's aan milieu- en gezondheidskosten besparen. Dit vraagt verandering bij overheden, burgers en supermarkten en is een opgave voor de hele maatschappij. Maar momenteel dragen de boeren de meeste lasten en de grootste risico's. We verlangen van alles van de boeren, maar boeren vinden het moeilijk om langjarige ondersteuning te vinden op weg naar een natuurinclusieve en dierwaardige landbouw. Kan dat niet anders?

Urgenda lanceert het 'Zeven-vinkjes-project'

Als we alle boeren met land nou eens 1.000 euro per hectare zouden betalen om natuurinclusief te werken? Dan kost dat de maatschappij maximaal 1,8 miljard euro per jaar als elke boer meedoet. De opbrengsten daarentegen zijn veel hoger: we behalen immers de dure doelen voor schoon water, herstellen de biodiversiteit en produceren gezonder voedsel van een gezondere bodem die meer CO₂ vastlegt.

Urgenda vertaalt natuurinclusief naar Zeven Vinkjes en wil hiermee een nieuw verdienmodel neerzetten voor de grondgebonden boer met dieren of akkerbouw. Boeren die bij het lijstje hieronder 5 tot 7 'vinkjes' kunnen zetten voor hun natuurinclusieve werkwijze, krijgen een vergoeding van €1.000 per hectare. Voor 10 jaar, zodat ze de tijd krijgen om aan de vinkjes te gaan voldoen.

7 Vinkjes voor Regeneratieve Landbouw

De zeven punten voor Regeneratieve Landbouw omvatten de volgende agrarische praktijken:

1 Teelt uit volle grond met zorgvuldig bodembeheer ter bevordering van een hoge bodemkwaliteit, met name door methoden en technieken toe te passen die het bodemleven verrijken, of in elk geval sparen. Denk hierbij aan maatregelen als beperkte, of niet-kerende grondbewerking, gebruik van lichte(re) machines en vaste rijpaden, verruiming van de vruchtwisseling (akkerbouw), toepassing van groenbemesters en zorgvuldige recycling van organische reststromen zoals compost en digestaat.

2 Geen gebruik van kunstmest en uitsluiting, of minimaal decimering van het gifgebruik, in het bijzonder decimering van het gebruik van de meest milieubelastende gifstoffen.

3 Doelbewuste integratie van landschapselementen zoals heggen, hagen, poelen, bloemranden, boomsingels en/of voedselbossen in het teeltsysteem op minimaal 10% van de totale oppervlakte landbouwgrond van het boerenbedrijf. Ontwerp en aanleg van de beoogde landschapselementen en/of voedselbossen dient zoveel mogelijk gericht te zijn op de vorming van een fijnmazig netwerk van agrarische natuur op bedrijfsniveau.

4 Indien percelen van het boerenbedrijf deels of geheel worden ingericht met meer permanente landschapselementen zoals bomen, struiken, waterpartijen en/of kruidenrijk grasland dan blijven deze **landschapselementen minimaal 20 jaar onderdeel van het teeltsysteem** op de betreffende percelen.

5 Een relatief **hoge, plantaardige biodiversiteit** met minimaal 15, al of niet oogstbare plantensoorten op elke hectare landbouwgrond van het boerenbedrijf.

6 **Extensieve, grondgebonden veeteelt** met gemiddeld maximaal 1,5 Groot Vee Eenheden (GVE) per hectare landbouwgrond, bijvoorbeeld op oude of kruidenrijke graslanden.

7 Is er sprake van veeteelt, dan worden **transport van vee, mest en veevoer tot het minimum te beperkt**. We sluiten aan bij het biologische gemiddelde van **3.000 uur weidegang** ter bevordering van een gras gevoerde rundveehouderij.

Aan de slag: bewijzen dat het kan

We starten in 2025 met de eerste 10-20 gangbare akkerbouwers en melkveehouders, om te laten zien dat het kán: met 1.000 euro per hectare voor 10 jaar (max 30ha per deelnemer) kan elke boer omschakelen naar een geheel natuurinclusieve werkwijze. Urgenda betaalt dit zelf en gaat met deze boeren een langdurige relatie aan. Want we geloven in een systeem waarin we naast de boer staan en samen de lasten en het risico dragen. Zo worden we samen sneller duurzaam. Geen ingewikkelde administratie en steeds veranderende regelgeving, maar 7 heldere win-win maatregelen en meer onderling vertrouwen. Daar plukt iedereen de vruchten van!

Monitoring

Parallel aan dit traject, stellen we met Wageningen Universiteit een monitoringsprogramma op om de impact te meten van de maatregelen die de deelnemende boeren nemen, om aan te tonen dat de 7-vinkjes methode daadwerkelijk bijdraagt aan de grote maatschappelijke opgaven: gezonde bodem, biodiversiteitsherstel onder- en bovengronds, CO₂-opslag, stikstofreductie en schoner water.

In het monitoringsprogramma houden we rekening met reeds bestaande monitoringsprogramma's zodat bepaalde vergelijkingen mogelijk zijn.

Daarnaast gaan we zoveel mogelijk uit van de gebruikelijke bedrijfsadministratie, om extra administratie voor alle partijen te vermijden. Vooraf worden T0-metingen gedaan van de beginomstandigheden. Daarna meten we gedurende 10 jaar de veranderingen per bedrijf. Verder bekijken we ook de economische aspecten: als je aan de 7 vinkjes voldoet, welk effect heeft dat dan op de opbrengst en de bedrijfsvoering over de jaren heen, en wat betekent het voor het verdienmodel van de boer?